

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
N O. 04952

DER KISHEFMAKHER UN ZAYN ZUN

S. Bastomski

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פֿאַרְלָאָג "די נִיּוּ יִדְיוּשׁ פֿאַלְקְסְבוֹל"
סֻעָרְיוּ "קִינְדְּעָרְלְטְּצָרָאָטְנוּ" № 17.

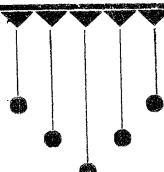
לְעֵר כִּישׁוֹפְמַאכְעֵר

אוֹן זַיִן זָוָן

א מעשהלו

בְּאֶרְבֶּעֶת לְוִיתְ בָּרְ גְּרִיטָם.

פָּנָן שְׁ בָּאֶמְתָּאָמְסְקִין.

וּוְרִילְנָע

דרוקערוי ברויער דָּאָוּנְטוּסְאָל, וּוּדְנִיצְקָעָר 7

1 9 2 1

דער כי שופט אפער אוון זיין זוֹן.

א.

אם אל אויז געווען אַפּוּיר. האט ער געהאט טווין. האט דער ווּן געהאט ווּיגער אַגראָבע קאָפּ. דער טאטטע האט געוואָלט מאָכָן דעם ווּן פֿאָר אַמענטשֶׁן, נָאָר צוּ ווּאָסָם ער האט אִים נִיט אַוּוּקְנָעֲגָבָן, אַיז אלּעַ קֵין פֿעֻולָה נִיט גַּעֲוָעַן.

דער „גַּעֲרָאַטְעָנָעָר“ זוּן זַיְנָעַר האט צוּ קֵין זַאָךְ נִיט גַּעֲטוֹגָט.

אייזמאָל קומט אַריִין דער פֿוּיר צוּ זַיְנָעַם אַשְׁכַּן אוּן פֿרָעָגָט בַּיִּים אַן עַצָּה:

— זַאָג מַיר, מַיְן פְּרִינְד, ווּאָס טוּ אַיךְ מִיטַּמְּיַן זוּן? ווּאָס פֿאָר אַמְּלָאָכָה זַאָל אַיךְ אִים לְעָרָה-נָעַן? אַיךְ הָאָב אִים שְׁוִין גַּעֲפָרוּבָט אַפְּגָעָבָן צוּ ווּאָס דּוּ וַיְלַסְּטָן — אוּן סְאַיז אלּעַ אַרְיוִיסְגַּעַזְאָרְפָּן!..

— גַּיב אִים אַוּוּק צוּ אַמְּכַשְּׁפַּת, זַאָל ער זַיְךְ אַוִּיסְלָעָרָנָעַן פִּישְׁוֹפּ מַאָכָן — האט גַּעֲזָגָט דַּעַר שְׁכַּן — קֵין בעַמְּדָרָעַ מְלָאָכָה פֿאָר דַּעַר אוּזְגַּר אַוִּיפּ דַּעַר וּעְלָט נִיטָאָ, מְשַׁאֲרִי גַּעֲלָת מִיטַּה דַּי הַוִּפְנִים אוּן מְלַעַבְתָּן אַטְאָג... .

— ס'איו א פלאן, ווי דו זעטט מיך א לעבעז
דיין! — האט אויגנערשריין דער פווייר — איך טו גלייך
וואם דו הייסט מיר!
און ער איז צוועק מיטן זון איבערן לאנד זונ
א בישופמאכער.

גיעען ווי איז און גיעען און קומען צו א וואלד.
גיעען ווי אריין אין וואלד און דערוען דארט א שטאי-
בעלע. ניינען ווי צו נמנטער — דערועען ווי בים פענע-
בטערל פון שטיבעלע — אן אלטער באָבִיטשְׁקָע.
— זאג מיר, באָבִיטשְׁקָע, — רופט ויך אַפְּצֵען
דער אלטער פווייר — אפשר וויסטו צו וועמען מאָקָע-
אויעקגעבן א בחור לעדרען ויך פישוף מאָכָן?
— איך האָב א זון — ענטפערט אַפְּטֵר דַּי אלטער-
און ער אוסף דעם איזן בריה, ער ווועט שיין אוים-
לעדרען דעם בחור דיענעם די מלאכה ווי מאָגדאָדְפָט
צו זיין!

— גוט — זאנט דער פווייר — ניב אַסְטְּרָפְּד!
דער אלטער זון איז אָדִינְגְּעָקְומָען, און ער האָט
מיטן פווייר איז אָפְּגָעָמָאָכָט:

— איך נעם ויך אַן — האט ער געאָגָט — אוים-
צולערען דעם בחור דיענעם כיישוף מאָכָן נאָר מיט דעם
תנאי, איז אויב דו קומפט אַיבָּעָרְצִיאָר אַהֲרֹן אָוָן
דו דערקענט אָוָן, נעם איך בי דַּיְךְ פָּאָרְן צָעָר-
גען נאָרְנוּט. אויב אָבָּעָל דו דערקענט אָוָן נִימָט, צָאָל-

סטו מיר דאן צויז טויזנט רובל.
דער פוייר האט ממכבים געווען און איברגע-
לאזן דעם זונ ביזס מכשף.

אין אייאר ארכום איז דער טאטע צוועק צום מבשף
אָפְּנַעֲמָעַן דעם זונ, ניט ער אווי מיטן וועג און טראכט.
ווי אווי צו באקומען דעם זונ אָן געלט, קומט אים אנט-
קען אָן אלטער מאן.
— וואם האמטו זיך, פטערל, אווי פארטראכט?
פרענט דער אלטינקער בי אים. דער פוייר האט אים
דערכילט די גאנצע מעשה מיטן זונ.
— איך האב מורה, איך וועל מײַן זונ ניט דער-
קענען—האט ער געדאגט—און דאן וועט דער מבשף
מאָגען פִּי מיר צויז טויזנט רובל, און איך האב דאס ניט
פִּוּן ווֹאנָען צו נעמען.
— דאגע ניט!—רופט זיך אָפְּ צו אים דער אלטינ-
קער,—איך וועל דיך אָנְצָה געבען, אָט וואָם דו טו: ניט
אָקָשִׁיכְמִיט בְּרוּיט אָון אָז דו וועט קומען צומכשף
אין שטוב אַריַּיך, שטעל זיך דארט אָוועק לעבן אוווען
דאָן וועט צו דיך אָרוּיסְפְּלִיעַן פִּוּן אָשְׁמִינְגָּלְעַד אָפְּיגְּעַז
לען, ווי וויסן, או דאס פִּינְגָּלְעַד דאס איז דיזן זונ. דער פוייד
ער איז געקומען צום מבשף און האט געטאן אווי זיך
דער אלטינקער האט אים אויסגעלערנֶט.

גַּלְיִיד אֵין פָּוֹן אֲ שְׁטִינְגֶּלֶעֶךְ אַרְוִיְמְגַעְפְּלוֹיגֶן אֲ פִּיְּנָה
גַּעַלְעַ אָוֹן צְנוּנְעַפְּלוֹיגֶן צְוָ אִים.
— אַט אֵיזְ מַיְּן זָוַן — הָאַט דַּעַר טַאַטָּע אַיְסְגָּעַ
שְׁרִיעַן, אָוֹן תָּוֹךְ כְּדִי דִּיבָּור אֵין פָּוֹן דַּעַם פִּיגְעָלָע גַּעַן
עַזְּהָן אֲ מַעַנְטָשָׁן.
— שְׁדִים וּוַיְמַן, וּוֹעֵר עַמְּהָאַט דַּוְר דְּקָם גַּעַקְאַנט
אַיְסְלַעַדְנָעַן דַּעַרְקָעַנְעַן דַּעַם וּוֹן דִּינְעַם! — הָאַט דַּעַר
מַבְשָׂף מִיטְ פָּאַרְדְּרוֹם גַּעַזְאַגְּט.
— טַאַטָּע, קָוָם גַּכְעָר אַוְעָק פָּוֹן דַּאַנְעַן! — הָאַט
דַּעַר זָוַן גַּעַזְאַגְּט צָוָם פּוַיְעָר — אֲ נִיטְ וּוֹעֵט זָוַן שְׁלַעַבְתָּן!
אֵין זָוַן זְיַינְעַן אַוְעָק אַחְיִים.
אַיְוָפָן וּוֹעֵג וּעֵן זָוַן : עַמְּ פָּאַרְט אֲ קַאַרְעַטָּע אֵין
אַיְנָעְוַיְיִינִיק וִיצְטָא אֲ פְּרִיעַ.
— הָעָר, טַאַטָּע, רַוְפְּט וִיךְ אֲפַר דַּעַר זָוַן צָוָם
פּוַיְעָר — אַיְךְ וּוֹעֵל זָוַךְ פָּאַרְשְׁטָעַלְן פָּאַר אֲ הוֹנְטָא אֵין
דוֹ פָּאַרְקּוֹיָף מִיךְ דַּעַם פְּרִיעַ. אַבְעָר זָעַם, נַעַם פָּאַר
מִיר אֲ גַּוְתָּן מִקְחָה! ..
אֵין עַר הָאַט וִיךְ פָּאַרְשְׁטָעַלְטָה.
דַּעַר פְּרִיעַ הָאַט דַּעַרְעוֹן דַּעַם הוֹנְטָא אָוֹן גַּעַרְאָגָן
צְוָ אִים גַּרְיוֹם חַשְׁקָן.
— פַּעַטְעַרְלָן, פָּאַרְקּוֹפְּכָט אֲפְשָׁר דַּעַם הוֹנְטָא?
— יְעַ, כְּפָאַרְקּוֹיָף ;
— וּוֹאָס וּוַיְלַסְטָוּ פָּאַר אִים?

— אַהֲנְדָרְטָעַר.

טִיעַרְלָאַךְ אַבִּימֶלֶךְ, אַבְּעָרְ דָּעַרְ בְּלָבֶל גַּעֲפָעַלְטַם
שֵׁיר וַיְיַעַר. נָעַם גַּעַלְטַם!

דָּעַרְ פְּרִיעַץ הָאָטַם בְּאַצְאַלְטַם דָּאָם גַּעַלְטַם אָוֹן מִימַּיַּה
גַּעַנוּמָעַן דָּעַם הָנוֹנַט. אַקְוָרְגָּעַ וַיְיַלְעַ אַיְזַע יַיְדָעַר
הָנוֹנַט גַּעַוְעַכְן רְוַאַיְקָ אַיְזַע קָאַרְעַטְעַ. בָּאַלְדָּ אַבְּעָרְ הָאָטַם
עַרְ וַיְדָקְ אַזְוָאַרְפַּעַגְנָטָאַן דָּוְרָכְנַ פָּעַנְסָטְעַרְלַ אָוֹן גַּעַמְאַטְמַט
די פְּלִיטַה.

אָוֹן דָּעַרְ זָוֵן אַיְזַע וַיְיַדְעַר גַּעַקְמוּנַן צָוֵם טָאַטְמַן.

גַּיְעַן וַיְיַזְעַר אָוֹן קְמוּנַן אַיְזַע אַמְאַרְקַן.

— אַיְצְטָעַר, טָאַטְמַעַ, וּוּלְ אַיְדָקְ יַיְדָ פָּאַרְשָׁטְעַלְן
פָּאַרְ אַפְעַרְדַּ! — רְוַפְטַע וַיְדָ אַפְטַע דָּעַרְ זָוֵן — נָעַם אַיְזַע
פָּאַרְקוּזְפַּיְקָ מִירְ, אַבְּעָרְ וַעַ פָּאַרְגָּעַם נִטְמַ אַרְאַפְּצָנוּנְעַמְעַן
פָּוּנְ מִירְ דָּעַם צָאַטְמַ. פָּאַרְגָּעַם דָּאָם חַלְילַה צָוְ טָאַטְמַ
בֵּין אַיְדָקְ אַפְּאַרְפָּאַלְעַנְעַרְ, קַעַן אַיְדָ שְׂוִין צְרוּקַ נִטְמַ
וּוּרַן קִיְּזַן מַעַנְטַשְׁ.

אָוֹן דָּעַרְ זָוֵן הָאָטַם וַיְדָקְ פָּאַרְשָׁטְעַלְטַם פָּאַרְ אַשְׁיַּיְזַע
גַּעַם פָּעַרְדַּ.

דָּעַרְ אַלְטָעַרְ הָאָטַם אַיְם אַרְיוּפְגָּעַפְרַט אַוְיַּפְן מַאַרְקַן
אָוֹן גַּעַנוּמָעַן פָּאַרְ אַיְם צְווֵי הָהָנְדָרְטַם רְוַבְּלַ.

גַּעַקְוִיפְטַם הָאָטַם אַיְם גַּרְאַרְ דָּרְעוּלְבִּיקְעַרְ מַכְשַׁחַת,
בַּיְיַ וַעֲלַבְּןַ דָּעַרְ זָוֵן הָאָטַם וַיְדָקְ גַּעַלְעַרְנַט בִּישְׁוֹתְמַאַכְּן.
דָּעַרְ פְּוַיְעַרְ הָאָטַם וַיְדָקְ אַזְוִיְיַע דָּעַרְפִּירַט מִיטְמַ דָּעַם גַּעַלְטַם,
אָוֹן עַרְ הָאָטַם פָּאַרְ גְּרוּיִים שִׁימָהָ נִטְמַ דָּעַרְקַעְטַם דָּעַם

מכ舍ף און נאָר פֿאַרגעטען אַראָפְּצָנוּמָעָן דעם צאָם
פֿון פֿערדֶל...
דער מכשֶׁף האָט גַּעֲבָרָכְט דָּאָס פֿערדֶל אַהֲיִם.
אַריַין גַּעֲשָׁתְּעַלְתָּ אִים אֵין שְׂטָאָל אָון דעם צאָם נִיט
אַראָפְּגָעָנוּמָעָן...
שְׂטִיףִיט אַוְוי דָּאָס פֿערדֶל דעם קָאָס אַראָפְּגָעָ
לאָן אָון קָלָאָגָט שְׂוִין אַוְויַּ זַיִן בִּינְטָל יָאָרָן.
איַנְדָּעַם קָוְמָט אַריַין אֵין שְׂטָאָל אַדְינְקָטְמִידָל.
רוֹפְּט וַיֵּךְ אָפָּ אָז אַיר דָּאָס פֿערדֶל מִיט אָ
מענטשְׁלָאָכָן קוֹל :
— מִירְיעָלָע, מִידְיעָלָע, נָעַם אַראָפְּ פֿון מִיד
דעם צאָם !
פֿאַרְוּאוֹנוֹנְדָּעַרט וַיֵּךְ דָּאָס מִידָּל, וּוֹאָס אָפְּעָרָד
רעַדְט מִיט אָ מענטשְׁלָאָכָן קוֹל אָון פָּאָלָגָט אִים.
דָּעַרְוַיְיל אַיז גַּרְאָד אַריַין אֵין שְׂטָאָל דער מכשֶׁף
מִיט אָ בּוֹנָה אַפְּצָרְעַכְּבָעָן וַיֵּךְ מִיטָּן תַּלְמִיד. דער
תַּלְמִיד האָט וַיֵּךְ גַּלְיִיךְ פֿאַרְשָׁתְּעַלְתָּ פֿאָר אָ וּוֹאָרָאָ
בִּיטְשִׁיקָל אָון — טַוּ דָוְרָכָן פֿעַנְסְטָעָר.
דער מכשֶׁף האָט וַיֵּךְ אַפְּבָעָר נִיט פֿאַרְלָאָרָן. ער
הָאָט גַּלְיִיךְ אַנְגָּעָנוּמָעָן דָּאָס גַּעֲשָׁתְּעַלְתָּ פֿון אָ שְׂוֹאָרְצָן
רַאָּב אָון אָלָאָ גַּעֲטָאָן וַיֵּךְ נָאָכָן וּוֹאָרְבִּיְשִׁיקָל.
זַעַט דער בְּחָור אָז סְ'אָיו שְׁלַעַכְתָּ, גַּעַטְמַעְטַמְעַט
אַיז פֿאַרְוּוֹאָרְפָּט וַיֵּךְ פֿאָר אָ פֿיַּש אֵין וּוֹאָסְעָר. וּוֹעַרְתָּ
דער מכשֶׁף נִיט נַחְפָּעַל, נָעַט אָון פֿאַרְוּוֹאָרְפָּט וַיֵּךְ

פָּאָר אַ הַעֲכֶת מִיט שָׁאָרְפָּע צִיּוֹן. פְּלִיטָה דָּעַר בְּחוֹר
אָרוּם אַוְיפָּן בְּרָעָג אָוָן צָעַשְׂיַת זַיְךְ אַיְבָּרָן וְאָמֵד אַיְן
זְוִיְצָעַנְעַע קָעָרְנְדָלָאָךְ. וּוּרְטָמָה דָּאָן גְּלִיְיךְ פָּוּן מְכַשְּׁר אַ
דָּאָן אָוָן פִּיךְ פִּיךְ דִּי קָעָרְנְדָלָאָךְ. פָּאָרְשְׁטָעַלְט
זַיְךְ דָּאָם לְעַצְטָעַע קָעָרְנְדָלְעַ פָּאָר אַ פִּיכְמָה. בָּאָפְטָמָה אַן
קְדֻשָּׁה דָּאָן פָּאָרִי דָּאָלְזָ אַוְ רַיְסְמָט אִים אַרְאָפָה דְּשָׁמָם כָּאָפָה.

